

TỪ KHÁT VỌNG ĐỘC LẬP TỰ DO TRONG CÁCH MẠNG THÁNG TÁM ĐẾN KHÁT VỌNG VƯƠN MÌNH TRONG KỶ NGUYÊN MỚI

NGUYỄN VĂN GIANG

Trường Chính trị Lê Duẩn tỉnh Quảng Trị

Cách đây tròn 80 năm, dân tộc ta đã làm nên thắng lợi trong Cách mạng Tháng Tám “long trời, lở đất”, giành lại độc lập, tự do, mở ra kỷ nguyên độc lập dân tộc gắn liền chủ nghĩa xã hội. Trong thời khắc đặc biệt, nhìn lại hành trình để thấy rằng, thắng lợi ấy là thắng lợi của khát vọng độc lập, tự do luôn ẩn chứa trong mỗi người dân Việt Nam, được Đảng khơi dậy và phát huy thành sức mạnh nội sinh to lớn, biến khát vọng thành hiện thực cách mạng làm nên một thắng lợi vĩ đại trong thế kỷ XX. Đây là một trong những sự kiện vĩ đại nhất, là trang sử vàng chói lọi, biểu tượng rực rỡ của tinh thần yêu nước, ý chí quật cường và khát vọng độc lập, tự do của toàn dân tộc. Thực tiễn sinh động của hành trình hiện thực hóa khát vọng độc lập, tự do trong Cách mạng Tháng Tám là điểm tựa và mạch nguồn trong kỷ nguyên vươn mình của dân tộc ta hôm nay.

Khát vọng độc lập, tự do - Cội nguồn sức mạnh làm nên thắng lợi Cách mạng Tháng Tám

Lịch sử là một dòng chảy không ngừng nghỉ, những gì của hôm nay được khởi nguồn từ ngày hôm qua và những gì của ngày mai là gốc rễ khởi đầu từ hôm nay, đó là quy luật của sự phát triển. Thực tiễn chứng minh rằng, để thành công, mỗi dân tộc không thể thiếu khát vọng. Khát vọng khởi nguồn từ sự sống, sự tồn tại đến sự phát triển thịnh vượng của mỗi quốc gia, dân tộc. Khát vọng dân tộc hiện hữu trong mỗi con người, là sợi dây cổ kết dân tộc tạo nên sức mạnh nội sinh trên hành trình đi lên của họ. Thịnh hay suy, thành hay bại của một quốc gia, dân tộc bắt đầu từ khát vọng và sự nuôi dưỡng,

đánh thức, biến khát vọng thành hiện thực để tạo bước ngoặt lịch sử. Chính khát vọng tạo ra “động lực” giúp mọi quốc gia lập nên những kỳ tích dù điểm xuất phát rất “khiêm tốn; ngược lại, không hiếm những quốc gia, dân tộc bị đồng hóa, bị tiêu diệt hoặc tự diệt vong bởi thiếu đi khát vọng dân tộc. Trong mỗi quốc gia, dân tộc, khát vọng lớn nhất chính là độc lập, tự do và vươn lên với khát vọng xây dựng một cuộc sống phồn vinh, hạnh phúc. Cứ thế, khát vọng như một dòng chảy với những hành trình bền bỉ, nối tiếp nhau không ngừng nghỉ, không điểm dừng, không kết thúc.

Đối với dân tộc Việt Nam, khát vọng độc lập tự do với khát vọng tự cường phát triển luôn song hành qua các thời kỳ lịch sử, tạo nên mạch nguồn sức mạnh, sợi chỉ đỏ xuyên suốt làm nên những điều phi thường trong lịch sử dựng nước và giữ nước. Từ buổi đầu, các bậc tiền nhân đã hình thành khát vọng, nuôi dưỡng và không ngừng phát huy để khát vọng ngày càng lớn. Khát vọng ấy lại trở dậy mạnh mẽ mỗi khi đất nước bị xâm lăng, trở thành sức mạnh nội sinh vô song nhấn chìm bè lũ “cướp nước, bán nước” nếu được quy tụ, kết tinh bằng sách lược đúng đắn. Nếu không có “khát vọng độc lập, tự chủ” thì dân tộc ta không thể vượt qua họa ngoại xâm của các thế lực phương Bắc, không thể còn tồn tại khi bị Bắc thuộc hơn 11 thế kỷ, không thể giành lại độc lập trong các cuộc chiến tranh xâm lược. Khi giành lại độc lập, tự chủ thì cả dân tộc lại vươn lên với khát vọng xây dựng đất nước thái bình thịnh trị. Dù ở thời đại nào thì khát vọng độc lập, tự chủ và phát triển vẫn luôn nồng cháy, không bao giờ thay đổi.

Thủ đô Hà Nội trong kỷ nguyên vươn mình của dân tộc

Ảnh: **internet**

Tiếp bước khát vọng của cha ông ta đi trước, bước vào thời đại Hồ Chí Minh thì khát vọng “Việt Nam độc lập, tự do, hạnh phúc, dân chủ, phồn vinh, hùng cường, sánh vai với các cường năm châu” đã trở thành sức mạnh vô song làm nên những kỳ tích lịch sử dưới lá cờ vẻ vang của Đảng. Một trong những kỳ tích ấy chính là thắng lợi vĩ đại của Cách mạng Tháng Tám và sự ra đời của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa.

Từ khi bị thực dân Pháp xâm lược, khát vọng độc lập, tự do lại trở dậy, cháy bỏng và khắt thiết hơn bao giờ hết, vì thế trên đất nước ta các phong trào yêu nước liên tiếp nổ ra, kết thành làn sóng mạnh mẽ nhưng đều thất bại, khát vọng độc lập, tự do chưa thể thành hiện thực. Trong bối cảnh ấy, Nguyễn Tất Thành - người thanh niên yêu nước, mang trong mình ham muốn tốt bậc là “làm sao cho nước ta hoàn toàn độc lập, dân ta được hoàn toàn tự do, đồng

bào ai cũng có cơm ăn áo mặc, ai cũng được học hành”¹, đã ra đi tìm đường cứu nước. Giá trị của độc lập, tự do và khát vọng cháy bỏng trong tâm khảm Người thanh niên ấy đã biến thành sức mạnh vô biên giúp Người vượt qua bao khó khăn, hiểm nguy để tìm ra con đường cứu nước cho dân tộc là con đường cách mạng vô sản.

Dưới ánh sáng của chủ nghĩa Mác - Lênin, Đảng ta đã vận dụng sáng tạo và phát triển phù hợp đặc thù cách mạng Việt Nam. Để hiện thực hóa mục tiêu độc lập, tự do, Đảng đề cao sức mạnh nội sinh dân tộc, phát huy cao độ tinh thần đoàn kết và lòng yêu nước của Nhân dân với phương châm đem sức ta mà tự giải phóng cho ta, lấy mục tiêu độc lập, tự do làm “sợi dây” kết nối cả dân tộc. Đường lối ấy không chỉ giải quyết các yêu cầu cấp thiết của cách mạng và nguyện vọng của Nhân dân, mà còn gieo vào mỗi người dân niềm tin mãnh liệt về hiện thực của khát vọng độc lập, tự do ở tương lai. Niềm

¹ Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Tập 4, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2011, tr.187.

tin son sắt, khát vọng to lớn đã trở thành động lực, biến thành sức mạnh quật cường, bền bỉ, vượt qua những khó khăn, thách thức từng bước tạo nên những thắng lợi trong những năm 1930-1939; các nguồn lực cách mạng không ngừng được hình thành và phát triển sâu rộng, tinh thần cách mạng ngày càng lên cao. Từ cuối năm 1939, khi tình hình có nhiều biến động lớn, Đảng xác định phải chuẩn bị để giải quyết vấn đề độc lập dân tộc. Hội nghị Trung ương tháng 5/1941 đã cụ thể hóa chủ trương lớn “giải quyết vấn đề dân tộc” thành những sách lược cụ thể để tổ chức một cuộc cách mạng giành chính quyền bằng sức mạnh, ý chí của quần chúng nhân dân. Đến khi “giờ quyết định vận mệnh dân tộc ta đã đến. Toàn quốc đồng bào hãy đứng dậy đem sức ta mà tự giải phóng cho ta”, Đảng phát động tổng khởi nghĩa giành chính quyền với tinh thần “dù đốt cháy cả dãy Trường Sơn cũng phải giành cho được độc lập”. Chỉ trong vòng 2 tuần lễ, bằng sức mạnh của khát vọng và ý chí, Nhân dân ta đã giành thắng lợi trong Cách mạng Tháng Tám, biến khát vọng độc lập, tự do trở thành hiện thực, nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa ra đời; Nhân dân ta từ thân phận nô lệ trở thành người làm chủ đất nước, làm chủ vận mệnh, tạo nên mốc son chói lọi trong lịch sử dân tộc ta.

Nhìn lại hành trình từ khi đất nước bị đô hộ đến thắng lợi của Cách mạng Tháng Tám để thấy khát vọng độc lập, tự do luôn cháy bỏng và khấn thiết trong tâm khảm mỗi người dân Việt Nam. Đó là một cuộc cách mạng “tinh thần” được Đảng đánh thức, quy tụ và phát huy với niềm tin mãnh liệt hơn bao giờ hết. Chính niềm tin từ khát vọng ấy đã thôi thúc tạo nên động lực, ý chí quật cường, tinh thần cách mạng vô song thúc đẩy khát vọng đi tới thắng lợi cuối cùng, mở ra trang sử vẻ vang nhất, chói lọi nhất

và là một trong những bước ngoặt vĩ đại của cách mạng Việt Nam.

Điểm tựa và mạch nguồn của khát vọng phát triển đất nước trong kỷ nguyên mới

Phát huy tinh thần Cách mạng Tháng Tám, trong 80 năm qua, dưới sự lãnh đạo của Đảng, dân tộc ta tiếp tục làm nên những “kỳ tích” trong sự nghiệp bảo vệ và xây dựng đất nước. Đó là thắng lợi trong những cuộc kháng chiến chống ngoại xâm, hoàn thành cuộc cách mạng dân tộc dân chủ nhân dân đưa cả nước đi lên xây dựng chủ nghĩa xã hội. Đặc biệt, đó là thắng lợi của công cuộc đổi mới, đưa đất nước ta đạt được những thành tựu to lớn, toàn diện và chưa bao giờ có. Dưới sự lãnh đạo của Đảng, từ một nền kinh tế nghèo nàn, lạc hậu, bị chiến tranh tàn phá nặng nề, quy mô thấp, năm 2024 đạt trên 476 tỷ, đứng thứ tư 4 ASEAN và thứ 33 thế giới; thuộc nhóm 20 nền kinh tế hàng đầu về thương mại và thu hút đầu tư nước ngoài. Đời sống vật chất, tinh thần của Nhân dân nâng cao rõ rệt, thu nhập bình quân đầu người tăng lên nhanh chóng, gấp 25 lần sau ba thập kỷ; năm 2024 đạt mức 4.7000 USD, tỉ lệ hộ nghèo giảm từ 60% năm 1986 xuống còn dưới 1,9%... Văn hóa, xã hội, giáo dục, khoa học công nghệ, y tế đều có những bước phát triển vượt bậc, quốc phòng, an ninh luôn được giữ vững. Quan hệ quốc tế phát triển mạnh mẽ với 13 đối tác chiến lược toàn diện, “cục diện đối ngoại không ngừng được mở rộng; vị thế, uy tín của đất nước không ngừng được lan tỏa, có những đóng góp tích cực vào giải quyết các vấn đề khu vực và toàn cầu”².

Có thể thấy, hiện thực sinh động, nền tảng khơi dậy khát vọng phát triển trong kỷ nguyên mới là “kỷ nguyên phát triển, kỷ nguyên giàu mạnh dưới sự lãnh đạo, cầm quyền của Đảng Cộng sản, xây dựng thành công nước Việt Nam

² Tổng Bí thư Tô Lâm: *Rạng rỡ Việt Nam*, <https://www.qdnd.vn/chinh-tri/tin-tuc/rang-ro-viet-nam-813840>, ngày 02/2/2025.

xã hội chủ nghĩa, dân giàu nước mạnh, xã hội dân chủ, công bằng, văn minh, sánh vai với các cường quốc năm châu. Mọi người dân đều có cuộc sống ấm no, hạnh phúc, được hỗ trợ phát triển, làm giàu; đóng góp ngày càng nhiều cho hòa bình, ổn định, phát triển của thế giới, hạnh phúc của nhân loại và văn minh toàn cầu”³. Với sự vào cuộc quyết liệt, đến nay, Đảng đã ban hành 4 Nghị quyết đột phá bao gồm Nghị quyết số 57 của Bộ Chính trị về thúc đẩy khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số; Nghị quyết số 59 về chủ động hội nhập quốc tế sâu rộng; Nghị quyết số 68 về phát triển mạnh mẽ khu vực kinh tế tư nhân; Nghị quyết số 66 về đổi mới toàn diện công tác xây dựng, thi hành pháp luật. Đồng thời, việc thực hiện chủ trương sắp xếp, tinh gọn tổ chức bộ máy hệ thống chính trị theo Nghị quyết số 18-NQ/TW ngày 25/10/2017 của Đảng được đẩy mạnh với tinh thần “vừa chạy vừa xếp hàng”, mang tính lịch sử, tạo sự bứt phá “vươn mình” của đất nước trong kỷ nguyên mới.

Tuy nhiên trong bối cảnh mới của thời đại, trước tác động mạnh mẽ của cuộc cách mạng khoa học kỹ thuật, xu thế toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế, sự biến chuyển nhanh chóng, đầy phức tạp, khó dự báo của tình hình quốc tế với các vấn đề của an ninh truyền thống, phi truyền thống, xu hướng đa cực, đa trung tâm, đa tầng nấc, cạnh tranh chiến lược giữa các nước lớn, các trung tâm quyền lực ngày càng gay gắt... đặt dân tộc ta đứng trước những cơ hội song cũng không ít thách thức trên con đường hiện thực hóa khát vọng dân tộc trong kỷ nguyên

mới. Mặc dù đất nước đạt được những thành tựu lịch sử nhưng cũng phải đối mặt với không ít khó khăn, thách thức như sự phát triển đất nước theo chiều rộng đạt đến giới hạn cần nhanh chóng chuyển sang phát triển theo chiều sâu, hướng tới bền vững; còn nhiều điểm nghẽn, nút thắt cần tiếp tục tháo gỡ nhanh chóng bằng những biện pháp quyết liệt để khai thông, phát huy tối đa sức mạnh của các nguồn lực trong và ngoài nước; bốn nguy cơ đe dọa sự tồn vong của Đảng, của chế độ được chỉ ra từ Hội nghị giữa nhiệm kỳ khóa VII (1994) vẫn còn tồn tại, thậm chí có mặt còn diễn biến phức tạp hơn... Bối cảnh quốc tế mở ra những cơ hội đòi hỏi nước ta phải sử dụng hiệu quả các nguồn lực, bứt phá để phát triển, trong khi thời gian và cơ hội không còn nhiều như già hóa dân số nhanh, cải thiện năng suất lao động thấp,...

Chặng đường phía trước sẽ gặp không ít khó khăn, thách thức với những biến động khôn lường. Vì thế, trước yêu cầu thực tiễn, đòi hỏi toàn Đảng, toàn dân tiếp tục nêu cao ý chí và khát vọng với quyết tâm lớn hơn, hành động quyết liệt hơn để biến khát vọng “phồn vinh, hạnh phúc” dần trở thành hiện thực. Trong điều kiện mới, khát vọng mới chính là thực tiễn sinh động của quá trình hiện thực hóa khát vọng của dân tộc ta trong Cách mạng Tháng Tám cần tiếp tục khơi dậy và phát huy cao độ để “trăm triệu người như một, dưới sự lãnh đạo của Đảng, đoàn kết nhất trí, chung sức đồng lòng, tranh thủ tối đa thời cơ, thuận lợi, đẩy lùi nguy cơ, thách thức, đưa đất nước phát triển toàn diện, mạnh mẽ, bứt phá và cất cánh”⁴ ■

³ GS.TS Tô Lâm: *Một số nội dung cơ bản về kỷ nguyên mới, kỷ nguyên vươn mình của dân tộc; những định hướng chiến lược đưa đất nước bước vào kỷ nguyên mới, kỷ nguyên vươn mình của dân tộc*, <https://www.tapchicongsan.org.vn>, ngày 01/11/2024.

⁴ Tổng Bí thư Tô Lâm: *Kỷ nguyên phát triển mới - Kỷ nguyên vươn mình của dân tộc*, <https://www.tapchicongsan.org.vn/web/guest/thong-tin-ly-luan/-/2018/1005102/tong-bi-thu-to-lam-trao-doi-chuyen-de-%E2%80%99Cky-nguyen-phat-trien-moi---ky-nguyen-vuon-minh-cua-dan-toc-viet-nam%E2%80%999D.aspx#>.